

De Jongens van Luchtbal: opgroeien met een stigma

Catharina Gerritsen

Jongeren in de wijk, gefotografeerd in Luchtbal op 09-05-18 © Catharina Gerritsen

“Allee, we staan hier bekend als crimineel, als een buurt vol met criminelen zeg maar, dat zeggen ze.” - Gio (18 jaar)

Gio woont in Luchtbal, een wijk in Antwerpen die bekend is door nieuwsberichten over de conflicten tussen jongeren en de politie. Dit heeft gezorgd voor een negatief imago van deze buurt in het algemeen en in het specifiek van de jongens die uit deze buurt komen; er ligt een stigma op hen. Het is een sociale woonwijk aan de rand van Antwerpen, ingesloten door een snelweg en de havenindustrie, die gekenmerkt wordt door zijn zes hoge woontorens. Het is qua inwoners de jongste wijk van de stad en dat zal steeds meer toenemen de komende jaren. Dit onderzoek gaat over de strategieën die jongeren gebruiken om binnen de context van deze gestigmatiseerde wijk een positieve identiteit te construeren. Dit gaat door middel van af te zetten tegen bepaalde dingen en juist te identificeren met andere.

Dit is belangrijk want er zijn veel randstedelijke jongeren in gestigmatiseerde wijken die hun weg in de maatschappij moeten vinden terwijl die een vorm van uitsluiting ervaren. Ik denk dat we allemaal het belang van eigenwaarde kunnen beamen, voor een succesvolle levensloop. Zeker tienerjaren staan in het teken van identiteitsvorming; wie je bent, wat je wilt doen, waar je wel of niet bij hoort. De jongens van Luchtbal ervaren obstakels in het vormen van een positieve identiteit. Obstakels die worden opgegooid door de buurt waar ze in

opgroeien, die gevoeld worden door het negatieve mediabeeld bij het zoeken van werk en op school, door hard optreden van de politie en door moeizaam contact met buurtbewoners.

Vorrondes voor Panna kampioenschap, gefotografeerd in Luchtbal op 09-05-18 © Catharina Gerritsen

Al is er een grote focus vanuit de media en de politiek op jongeren uit deze buurten, toch wordt er niet vaak gekeken naar de belevingswereld van hen zelf. Het blijft vaak bij het praten over hen, gekoppeld aan morele waarden vanuit de dominante samenleving. Maar wat vinden jongeren er eigenlijk zelf van; wat zijn voor hen belangrijke dingen in hun leven, in hun buurt en in hun blik op de toekomst? Dit zijn de thema's waar dit onderzoek zich op richt. Door de belevingswereld van de jongens te analyseren, kan er beter gereageerd worden op de grotere kwesties. Bijvoorbeeld hoe voorkom je schooluitval, ga je criminaliteit tegen, maak je de wijken leefbaarder en hoe kun je beter inspelen op de wensen van jongeren bij het creëren van activiteiten en jongerenwerk.

Door middel van participerende observaties en interviews met jongens van 14-21 uit de wijk Luchtbal zijn er van dit onderzoek een aantal strategieën naar voren gekomen hoe zij omgaan met dit stigma. Wat er duidelijk uit wordt is dat er verschillende manieren zijn voor de jongens om onder negatieve invloeden toch een positieve identiteit te kunnen construeren. De jongens gebruiken morele scheidingen om een gevoel van eigenwaarde en identiteit te creëren. Identiteit is in dit geval verbonden aan een bepaalde plek, namelijk de wijk, waar binnen de jongens status kunnen hebben en gewaardeerd worden door andere jongens. Het positieve van de plek benadrukken en van het negatieve afzetten wordt door de jongens ingezet om ook een positieve identiteit voor zichzelf te construeren. Er is een gedeelde

groepsidentiteit wanneer er wordt losgekoppeld van andere wijken en de positieve karakteristieken van de groepsidentiteit in Luchtbal worden benadrukt, maar tegelijkertijd wordt ook vaak de individualiteit aangehaald wanneer het over de negatieve kanten van Luchtbal gaat. Zo wordt er een positieve identiteit geconstrueerd aan de hand van de wijk.

Het is belangrijk voor hen om plekken te hebben, waar zij onder soortgenoten kunnen zijn en niet in aanraking hoeven te komen met de negatieve invloeden. Een eigen plek hebben geeft ook een gevoel van erkenning voor de jongens, wat positief werkt voor het zelfbeeld. Het jongerenwerk is van belang om de positieve invloeden te stimuleren, waaronder de jongeren hun talenten te laten ontwikkelen en hun verantwoordelijkheden geven, om zo een gevoel van vertrouwen in de jongeren uit te stralen, wat voor een positiever zelfbeeld en dus voor betere prestaties zorgt. Het geeft het belang aan van plekken waar een identiteit niet als negatief wordt gezien, bijvoorbeeld in een jongeren centrum waar jongeren niet als stereotypes worden bekeken, maar er juist op hun potentieel wordt ingespeeld.

Voetbaltrucjes tijdens de Panna kampioenschap voorrondes, gefotografeerd in Luchtbal op 09-05-18
© Catharina Gerritsen

Jongeren culturen en subculturen worden vaak weg gezet als anti-mainstream, getekend door verzet. Dit onderzoek laat een nuancering in deze stelling zien, de jongens willen vooral een diploma en een goede baan later. Het geeft een reden tot meer investeringen in het creëren van sociale mobiliteit voor deze jongeren, mocht dat via onderwijs of via talentontwikkeling zijn. Dit werkt ook preventief tegen criminaliteit, waar anders de sociale mobiliteit in gezocht wordt. Een andere implicatie die uit het onderzoek komt is het advies voor doelgerichte investeringen in eigen plekken voor de jongeren, gepersonaliseerd jongerenwerk en in de

algemene voorzieningen in een wijk. Ook is het advies om het beleid van de politie te herzien, volgens een minder repressieve en meer collaboratieve lijn en met de inzet van agenten die de wijk en de jongeren kennen.

Als samenleving luisteren naar de ervaringen van deze jongens in de maatschappij leert ons niet alleen over hen, maar leert ons ook over onszelf en hoe wij als maatschappij in het geheel kunnen verbeteren.

Jongeren helpen mee met afbouw Urban Luchtbar, gefotografeerd in Luchtbal op 09-05-18 © Catharina Gerritsen